

פרשת וישב

נושא השבוע: קנאה

נושא השבוע

"לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים".

יוסף, בן הזקונים של יעקב, שנולד לו בעת זקנתו, היה **הבן האהוב** מכולם. דבר האהבה המיוחדת בלט לעין כל בלבושו המיוחד, כתונת הפסים. מדובר, כנראה, בבגד צבעוני מפואר המיועד לבני משפחת המלוכה. אהבתו המיוחדת של יעקב ליוסף הביאה את הבנים האחרים לשנוא אותו עד כי "לא יכלו דברו לשלום" – לא יכלו לדבר אתו בדברי שלום אלא בדברי מריבה. הקנאה והשנאה ליוסף הלכה וגברה כששמעו על חלומותיו. באחד מהם, בהיותם בשדה, השתחוו אלומות הבנים לאלומתו של יוסף, ובשני השמש הירח ואחד עשר הכוכבים השתחוו לו.

פסוקים מומלצים לקריאה: בראשית, פרק ל"ז.

מה פרשה

• **יוסף נמכר לעבדות** – יוסף היה מושא לקנאת אחיו. הם התנכלו לו להמיתו, ולבסוף מכרו אותו לעבד. ליעקב סיפרו שחיה רעה טרפה אותו.

• **יהודה ותמר** – יהודה נשא לו אשה כנענית, תמר. היא ילדה לו שני בנים, והם מתו. תמר התחפשה לזונה ויהודה בא אליה והוליד ממנה בנים תאומים.

• **יוסף ואשת פוטיפר** – יוסף נמכר לעבד לפוטיפר, אחד מגדולי המלכות במצרים וזה מינה אותו למנהל משק ביתו. אשתו חשקה בו וניסתה לפתותו ומאחר שסירב התלוננה שאנס אותה. יוסף הושם בבית הסוהר.

• **יוסף בבית הסוהר** – יוסף פגש את שר המשקים ושר האופים, ופתר להם חלומות שחלמו. דברי פתרונו נתקיימו.

נושאים לשיחה

ניתן לפתוח את השיחה מתוך דיון במקרה של יוסף, אפשר לשאול את התלמידים; **מדוע** האחים שנאו את יוסף? האם תמיד "שנאה" היא פועל יוצא של "קנאה"? אפשר לצורך ההשוואה לעיין בשירה של לאה נאור; האם התלמידים האחרים **שונאים** את הילדה שגרה מול חנות הצעצועים? מה ההבדל בין מקרה זה למקרה של יוסף והאחים? ניתן לעיין גם בשיר של שולמית הראבן (הקרוב במידת מה יותר למקרה של יוסף והאחים) ולשאול: האם הילד שונא את אחיו?

מ ד ר ש

מדרש זה מציג לפנינו אירוע אנושי ויומיומי: אישתו של רבן גמליאל מקנאה בתכשיט שקיבלה חברתה. ולמי מאיתנו לא קרה שראינו חפץ חדש של חבר ומיד עלתה בנו המחשבה הכל-כך טבעית "הלוואי וגם לנו היה כזה!!!"? אולם ניסוח פנייתה של אישתו של רבן גמליאל אל בעלה **שיעשה לה** תכשיט דומה, מעביר את מרכז הכובד של הסיפור למקום אחר, ומעורר בנו את השאלה: האם **לתכשיט** היא מתאווה או לכך **שבעלה יזמין לה אותו** – הזמנה שיש בה משום ביטוי להערכה ואהבה גדולה?

ניתן להעלות השערה כי באותה תקופה היו הגברים אלו שביצעו את המשא ומתן מחוץ לבית, כך שאישתו של רבן גמליאל לא היתה יכולה לבצע בעצמה את ההזמנה ולכן ביקשה מבעלה, אולם תשובתו של רבן גמליאל מבהירה לנו כי אכן מוקד העניין הוא בעצם **הביטוי להערכה**, שכן תשובתו של רבן גמליאל מתמקדת במה **שעשתה רחל** למען רבי עקיבא, מעשים שזיכו אותה באותו תכשיט.

ניתן לשאול האם יש **דרכים שונות** לבטא את הערכתנו ואהבתנו לאדם מסוים. מה הן הדרכים שהתלמידים מכירים?

פעילות נוספת

והפעם נקרא יחד עם התלמידים את הקטע "על רגל אחת" ונשוחח אתם על ראיית **הקנאה כמקדמת ומפתחת**, אפשר לשאול את התלמידים האם הם מסכימים עם תפישה זו, האם הם זוכרים פעם בה **הגיעו להישגים בזכות קנאה** כזו (למשל הצלחה במבחן, בתחרות כלשהי וכדומה). במקביל מעניין לברר עם התלמידים אילו בעיות עלולות להיות בהצלחה הנובעת מתחרות כזו, למשל כשאני עושה משהו רק בשביל לנצח את השני אני כבר לא נהנה **מעצם העשייה** אלא רק מצפה להצלחה ואם זו חלילה לא מגיעה אין כל ערך לעצם התהליך שעברתי. מעבר לכך, כשהניצחון הופך להיות העיקר עשויות להיות בעיות של אוירה לא נעימה ואפילו חוסר אמינות במהלך התחרות עצמה.